

SPRAAKWATER

Verenigingsblad SV Awater, Studievereniging voor Utrechtse Neerlandici

**MET POËZIE
OVER EEN
TRANSPORTCYCLUS**

**"Het voelt
hartstikke hypocriet
om te schrijven over
'de nood van de
wereld'"**

**Interview
met Laurens
Ham**

Inhoud

3 Editorial

4 Als ik de baas zou zijn van het journaal!

5 Boekentip

6 De twee kanten van...

8 De boekenkast van...

10 Transportcyclus

11 Hersenspingsels

11 Ome Noam

13 Daar waar geen licht komt

14 Wat is er goed voor je kwab?

15 Poëzie van eigen bodem

15 Spraakwaterval

Editorial

Beste lezers,

Dat het een cliché is betekent niet dat het niet waar is: wat vliegt de tijd! Voor jullie ligt alweer de vierde en laatste Spraakwater van dit collegejaar. Een jaar lang hebben onze redactie en vormgeving keihard gewerkt om elke editie de beste tot nu te maken. Ik wil iedereen die op welke manier dan ook heeft bijgedragen aan de Spraakwater dit jaar enorm bedanken!

Voor de laatste keer staat de Spraakwater in het teken van een deel van de hersenen: deze keer is dat de achterhoofdskwab, ook wel de occipitaalkwab. Deze kwab zit aan de achterkant van het hoofd en helpt voornamelijk bij het ontvangen en verwerken van visuele informatie. Dit hersendeel is ook belangrijk voor het samenwerken.

Het einde van het jaar betekent ook de verjaardag van Awater. Dit jaar is dit niet zomaar een verjaardag: we zijn namelijk dertig jaar geworden! Het lustrum is goed gevierd met veel taart, speciale activiteiten en feestjes. Op naar de volgende dertig!

Speciaal vanwege dit lustrum staat deze editie nog meer in het teken van Awater dan normaal, maar dat vinden we natuurlijk helemaal niet erg. Voor De twee kanten van... is een geliefde docent en oud-Awateraar geïnterviewd. Ook De boekenkast van heeft deze keer een extra Awaterig tintje, want we hebben een speciaal kijkje gekregen in de collectie van één van onze kersverse bestuurders. Naast Awatergerelateerde stukken is er natuurlijk ook weer genoeg anders te lezen, van hersenspinsels en verhalen tot poëzie.

Voor de allerlaatste keer: veel leesplezier bij deze vierde en laatste editie! Het was een eer om hoofdredacteur te zijn van dit prachtige blad, ik heb erg genoten van het schrijven van de editorials en het aansturen van een fantastische groep schrijvers en vormgevers. Een hele fijne zomervakantie gewenst!

Groetjes,

Fleur Satter

Hoofdredacteur Spraakwater 2023-2024

Colofon

Redactie

Milou Lang
Elke Bordes
Sanne Lolkema
Arin Almekinders
Gemma van Dam
Jasmijn van Vlimmeren
Jasper Riksen
Willemijn Poppema
Emma Brugman

Hoofdredacteur

Fleur Satter

Vormgeving

Linde Rauwerdink
Jannika Uittenbogaard

Coördinerend bestuurslid

Evelien Smit

Aan dit nummer werkten mee: Laurens Ham, Ienas el Mounsi, Bartholomeus van Veen

Als ik de baas zou zijn Sanne Lolkema van het journaal!

In roerige tijden als de huidige is het gemakkelijk om te verdrinken in negativiteit. Geef de mens eens ongelijk: de wereld is nooit een heilzame plaats geweest, maar het afgelopen jaar bestond voornamelijk uit Slecht Nieuws. De tegenwoordigheid, die in zo'n grote mate op het internet weergegeven wordt, zorgt in mijn hoofd naast maatschappelijke betrokkenheid, ook voor een somber wereldbeeld. Oorlog, klimaatcrisis, een regeerakkoord: ik kan niet zeggen dat het me heel gelukkig stemt.

Eerlijk is eerlijk: ik ben daartussen ook hartstikke hard op vakantie in een ander continent waar ik elke dag fijne en mooie dingen mag doen, lekker eten eet en mango-smoothies consumeer alsof het water is. In die zin voelt het hartstikke hypocriet om te schrijven over 'de nood van de wereld' (zoals de dominee van mijn thuiskerk altijd zo mooi verkondigt), maar tegelijkertijd lees ik ook – eindelijk – Grand Hotel Europa geschreven door Ilja Leonard Pfeijffer, over massatoerisme en het hedonistisch escapisme van 'op reis zijn'.¹ En dat voelt eigenlijk als precies de aanleiding om juist wél te schrijven.

Pfeijffers filosofische blik op reizen gaat dus vooral over escapisme. Wie reist, rent weg van diens 'thuis', problemen en verantwoordelijkheden en heeft de onoverkoombare luxe om hiertoe in staat te zijn, schrijft hij. Dit is natuurlijk waar: de reiziger ontsnapt uit diens realiteit en dompelt zich onder in omstandigheden die niet diens eigen dagelijkse realiteit zijn, waar geen van de dagelijkse zorgen bestaan. Zo ook voor mij: in Azië is het makkelijk om niet te denken aan het Weltgesmertz, om dat stuk van de wereld en realiteit even niet te zien, om het 'uit te zetten'. Waar in Utrecht duizenden studenten hun colleges uitlopen voor Palestina, zie ik elke dag gouden Boeddha-beelden en groene rijstvelden.

Reizen is juist daarom het perfecte recept voor escapisme. Het wegrennen van dagelijkse realiteiten en zorgen wordt vaak geframed als iets negatiefs (zo ook door Pfeijffer, de toerist in mij wordt flink op haar nummertje gezet). Ik geloof daarentegen dat escapisme, naast een negatieve manier van coping, ook een

heel fundamenteel onderdeel kan zijn van relativisme, én geluk. Natuurlijk is het niet de bedoeling om grote en belangrijke wereldproblemen te ontkennen - dat zou immers totaal niets oplossen. Ik doel hierin meer op een soort mindset waarin het mogelijk is om de zorgen voor een tijdje 'uit te zetten'. We zijn immers gezegend met levens waar we op zijn tijd best van mogen genieten, als we een mooie vlinder zien vliegen bijvoorbeeld, of wakker worden van het zachte ochtendlicht van een pasgeboren lentezon.

Escapisme is niet nieuw: mensen zijn altijd op zoek naar handvatten voor het omgaan met wereldproblematiek, welke dat ook mogen zijn. In 1984 zong Kinderen Voor Kinderen over escapisme als manier om de narigheid in de wereld even weg te zetten: 'Als ik de baas zou zijn van het journaal' gaat bijvoorbeeld over het verdriet en de ellende die elke dag op het nieuws te zien is. Op het journaal is men negatief, terwijl ook de goede dingen benadrukt moeten worden. In het lied is dit bijvoorbeeld het goede rapport van Joep Verstegen, of de negen kinderen van de hond van tante Jo.¹

Op veel grotere schaal zie ik escapisme terug in de levendige hippiecultuur aan het einde van de vorige eeuw. De jaren '60, '70 en '80 kenmerken zich door narigheid als de Koude Oorlog, de Aids-epidemie, hongersnood en diverse Indochinese conflicten. Ook rondom al deze dingen werd destijds geprotesteerd en aandacht voor gevraagd middels evenementen als Live Aid, protesten tegen de Amerikaanse bemoeienis in Vietnam en de val van de Berlijnse muur. Zo ook in de de bloeiende hippiecultuur, die door het vrije gebruik van wiet en psychedelica en de ruimdenkendheid rond seks aan de ene kant geportretteerd wordt als een ultiem 'relaxede' groep mensen, waarin problematiek vooral 'vooruitgeschoven' werd. Maar de hippies zaten zeker niet stil: in de jaren '60 en '70 waren zij juist zeer politiek betrokken door zich met hun levensstijl af te zetten tegen bijvoorbeeld het kapitalisme, wereldwijde oorlog onder invloed van koloniaal imperialisme, onrecht en armoede. Ze gebruikten een bepaalde vorm van escapisme om te demonstreren dat liefdevolle omgevingen en geluk in de kleine dingen een sfeer en situatie kunnen creëren waarbinnen zinvolle conversa-

1 Pfeijffer, Ilja Leonard (2018). Grand Hotel Europa. Amsterdam: De Arbeiderspers.

2 Kinderen voor Kinderen (1984). Als ik de baas zou zijn van het journaal. Valrogram: Kinderen voor Kinderen 5.

tie mogelijk is: een waardevol instrument in een steeds verder polariserende maatschappij.

Nu probeer ik niet te betogen dat escapisme de oplossing is voor al onze problemen, maar ik denk wel dat het zinvol en boven alles hoopvol is om af en toe de blik van de talloze NOS-liveblogs over verschillende

problemen af te halen, en deze te richten op een perfect smakende iced-latte, een babykonijntje of het feit dat alle bomen weer groen worden in de zomer. Of, in mijn geval, mango-smoothies. Natuurlijk lost dit in de basis niets op, maar het geeft wel broodnodige ademruimte. Om daarna nog harder te kunnen schreeuwen.

Boekentip

Jasmijn van Vlimmeren

Het hele dorp wist het: Rinke Verkerk

Het is weer tijd voor de laatste boekentip van het jaar! In deze rubriek neemt een redactielid je mee in een boek dat diegene onlangs heeft gelezen en van harte aanraadt. Binnen deze laatste editie vertel ik je meer over Het hele dorp wist het, geschreven door Rinke Verkerk. Let op: de volgende inhoud kan door sommigen als schokkend worden ervaren.

Mijn overgrootmoeder woonde Wat doe je als je als klein meisje verkracht wordt door je opa en niemand je gelooft? Schreeuw je het dan van de daken, in de hoop dat er iemand komt, of trek je jezelf terug in je schild? Hoe roep je ver en hard genoeg, zodat iemand je kan horen? Ook al staan ze zo dichtbij?

Wanneer Lenneke (niet haar echte naam) twaalf jaar oud is, wordt ze seksueel misbruikt door haar opa in zijn tuin. Omdat het Lenneke niet lukt om met de rest van haar familie te praten, stapt ze naar haar klasgenoten, leraren en kerkgenoten. Iedereen weet dat er iets vreemds aan de hand is met de familie Veenstra, maar durft niet dichtbij te komen. Lenneke wordt verafschuwd door haar dorpelingen. Hoe kan het dat

niemand helpt?

Rinke Verkerk woont in het aangrenzende dorp en kent de geruchten rondom de familie. Als Lenneke Rinke op een dag aanspreekt op de fiets over wat er met haar is gebeurd, weet ook zij niet hoe te reageren. Zo'n twintig jaar later besluit Rinke, inmiddels onderzoeksjournalist, om het verhaal op te graven en precies uit te vogelen wat er is gebeurd. Wie nam welke rol aan? Waarom werd Lenneke aan de kant geschoven door haar dorp, terwijl ze iedereen juist zo hard nodig had?

Het boek schetst een beeld van een slachtoffer en dader in het geval van seksueel grensoverschrijdend gedrag en wordt daarbij ondersteund door wetenschappelijke expertise. Iva Brancovic, klinisch psycholoog op het gebied van seksueel misbruik, biedt theoretische uitbreiding op het onderwerp. "Als het gaat om seksueel misbruik, is er altijd sprake van drie partijen: het slachtoffer, de dader en de omstanders. In dit boek wordt juist de rol van de omstanders uitgelicht."

Het hele dorp wist het laat de lezer zien hoe het mogelijk is

dat omstanders weggijken bij grensoverschrijdend gedrag en welk effect dit heeft op de omgeving. Het biedt ons een reflectie waarin samenwerking juist loont om de veerkracht van niet alleen het slachtoffer maar ook de omgeving zelf te versterken. Kijk naar elkaar om, laat elkaar niet vallen: wellicht kunnen we daar op andere terreinen ook nog wat van leren.

Rinke Verkerk: Het hele dorp wist het. De Correspondent; 288 pagina's; €22,00. ISBN: 9789493254602 (2024)

De twee kanten van ...

Op een frisse dag in juni stappen we het doolhof van Trans 10 in op zoek naar Laurens Ham, om de man achter het Kinderen voor Kinderenonderzoek te spreken. Laurens is al meerdere jaren werkzaam bij de faculteit Nederlands. Hij is dan ook niet te missen in verschillende cursussen. Naast lesgeven bestaat Laurens' werk onder andere uit jureren bij een protestliedjeswedstrijd voor scholieren, snuffelen in de archieven in de Koninklijke Bibliotheek en interviews geven.

Als eerste vragen we wat Laurens de leukste cursus vindt die hij geeft. 'Wat wel echt een *darling* van me is, is de cursus Visies op Nederlandse identiteit. Het is een super ambitieuze cursus, die tegelijkertijd ook bijna grappige en speelse momenten heeft. Het heeft iets van spelen op de lach als je een bepaalde casus kiest, omdat je dan als student denkt: "Nou, dat gaan ze toch niet doen," maar door erover te praten en er serieus naar te kijken denk je in een keer na het college: "Oh, eigenlijk is het een heel gave casus." Dat had ik ook met de Kinderen voor Kinderen casus. "Ik ga toch niet een hele aflevering van Kinderen voor Kinderen uit de jaren '90 kijken," maar aan het einde denk je dan: "Oh, eigenlijk is het heel rijk."

Waar hij de laatste jaren veel mee bezig is geweest, is de lijn Creatief Schrijven. "We proberen het kruisvlak van academisch en creatief schrijven op te zoeken. Dat was de afgelopen twee jaar al een heel toffe pilot met facultatieve

workshops in de avond, en nu komt er komend jaar een officiële cursus Creatief Schrijven. Aan de ene kant wordt er veel geschreven in de cursus; je gaat echt met poëzie, proza en deels met creatieve non-fictie aan de slag, maar ook wat er dan academisch is in die cursus moeten we nog gaan waarmaken, een beetje gaan ontdekken. Dat is heel spannend. Er zijn nu steeds meer goede schrijfopleidingen, vooral ArtEZ vind ik best wel indrukwekkend. Ik denk dat het goed zou zijn als we met de universiteit daar ook een stap in maken.'

'Ik ben geen zolderkamergeleerde'

Onder de docenten die in zijn studententijd indruk hebben gemaakt op Laurens, is er één die eruit springt. 'Veel mensen van mijn generatie hadden een heel actief jaar, waarin veel mensen zaten die door zijn gegaan in wetenschap of anderzijds jarenlang actief bleven. Het was een heel actieve sfeer. Dat vond ik toen heel normaal, maar er waren relatief veel mensen die heel gedreven waren. Voor die hele generatie waren de colleges van Geert Buelens nieuw. Hij had een heel nieuw perspectief dat hij meebracht: veel politieker, meer op Vlaanderen gericht en had ook internationale aanvliegroutes. Het politieke van zijn manier van doceren heeft mij veel gebracht. Vanuit een totale afwezigheid van politiek in mijn eigen leven

zat ik in één keer middenin allemaal heftige debatten waar ik helemaal niets van begreep. Toen ben ik heel hard gaan werken om dat te gaan bijbenen. Er zijn meer indrukwekkende momenten geweest, maar dit was voor mij heel bepalend en heel vormend.'

Dit hoopt Laurens zelf ook door te kunnen geven. Hij wil voorkomen dat studenten met een so what-vraag blijven zitten. 'Niemand heeft er iets aan als je alleen maar denkt: "Ik moet door de hoepeltjes

springen, maar voor mijzelf betekent het niets." Ik ben naar manieren gaan zoeken hoe ik de Tachtigers in hun tijd kan plaatsen. In plaats van gewoon iets uit je hoofd leren, probeer

je je af te vragen: "Waarom schreven mensen sonnetten in 1885? Wat dreef hen?" Dat soort technische dingen hebben vaak een maatschappelijke achtergrond. Dat was het moment dat ik lol kreeg in academisch denken en werken. Ik heb altijd het creatieve veel interessanter gevonden, hoezo zou ik saaie colleges geven? Toen zag ik in een keer: het is niet saai. Ik ben geen zolderkamergeleerde die nieuwe theorieën op tafel legt. Ik zie mezelf als een soort van intermediair tussen de wereld en de wetenschap: hoe kun je daar de hele tijd connecties in zoeken en hoe kun je de wetenschap gevoeliger maken voor de wereld en hoe de wereld in elkaar zit? Dat voelt als een prettige rol, waar ik me goed bij voel.'

Elke Bordes en Arin Almekinders

Laurens Ham

Samen met Feike Dietz deed Laurens een aantal jaar geleden onderzoek naar de protestliedjes in Kinderen voor Kinderen door de jaren heen. Dit werd onder andere gepubliceerd in de Groene Amsterdammer. Blij vertelt hij ons dat er nieuws is over dit onderzoek. 'Voor ons heeft het lang stilgelegen, maar soms popt het even op. In de eerste plaats zouden we er graag een boek over willen maken. We luisteren met onze eigen kinderen nu veel Kinderen voor Kinderen en je ziet langzaam dat er allemaal dingen net ietsje anders aan toe gaan dan toen wij het stopten. We hebben de eindredacteur Florance van Duijvendijk gesproken en die stond heel open voor ons

onderzoek. Ze zei dat ze wat meer kindergemakliedjes zouden gaan maken en dat zijn ze ook gaan doen. Beetje pompeus om te zeggen dat dat door ons komt, maar het is wel mooi om te zien. Het allerrecentste nieuws over het onderzoek...' Laurens twijfelt of hij dit wel kan vertellen, maar neemt ons dan toch in vertrouwen. 'BNNVARA was op het spoor gekomen dat wij geïnteresseerd waren in de archieven van de brieven van kinderen uit de jaren '80, die opgestuurd waren naar Kinderen voor Kinderen. Al sinds 2020 zijn wij aan het lobbyen om daar iets mee te doen. We zijn erachter gekomen dat er echt maar een handjevol brieven is waar zij een liedje over geschreven hebben. Ik ga langs bij BNNVARA om er met iemand over te spreken.'

Bij het vorige interview dat Laurens met de Spraakwater deed vertelde hij over zijn pasgeboren zontje. We vragen hem hoe zijn opvoeding is en hoe hij die als Neerlandicus wellicht anders invult. Laurens vertelt trots over zijn kinderen en dat ze enorm fan zijn van lezen en voorlezen. 'De jongste is tweeënehalf dus die kan natuurlijk nog niet zelf lezen, maar onze oudste is vijf en die leest echt al heel goed. Er zijn natuurlijk ook veel boeken en de krant in huis. Wat lastigere dingen, wat we zoveel mogelijk willen vermijden aan de keukentafel, zijn twee academici die met elkaar politieke gesprekken voeren. De afgelopen maanden zijn er veel politieke dingen gebeurd die ons erg aangrijpen. Zeker onze oudste heeft door dat het ons aangrijpt en wil snappen wat er aan de hand is. Aan de ene kant vind ik

het heel goed dat hij hier zoveel van meekrijgt, maar het is niet de bedoeling dat wij een vijfjarige

'Het is een knotsgekke film'

klimaatdepressieve kleuter aan het opvoeden zijn. Het is niet de bedoeling dat hij op zijn zevende de cursus Visies op Nederlandse identiteit heeft afgerond. Liever niet eigenlijk.'

In deze laatste editie van de Spraakwater van het jaar zijn we aangekomen bij de achterhoofdsqwab, die visuele informatie verwerkt en helpt bij het verwerken van vormen en kleuren. In het kader daarvan vragen we Laurens welke boekverfilmingen hij goed vindt. 'Wat ik een heel spannende vond, omdat je je kan afvragen of het überhaupt een boekverfilming was, is de verfilming van Lucifer van Joost van den Vondel. De film heette Lucifer, uit 2014. Het heeft een rond kader; je kijkt naar een rond beeld, ik ken geen andere film die dat doet. Het speelt in Mexico in een soort boerengemeenschap, waar Lucifer op een gegeven moment landt. Dat je op het idee komt dat Mexicaanse acteurs dat gaan uitvoeren vond ik briljant. Er zitten allerlei elementen in van het toneelstuk van Vondel, maar het is een knotsgekke film.'

I De boekenkast van lenas

Willemijn Poppema en Emma Brugman

Voor de laatste editie van dit studiejaar zijn we langsgedaan bij Ienas el Mounsi om een kijkje te nemen in haar boekenkast. Ienas is achttien jaar, zit in haar eerste studiejaar en is aankomend jaar onderwijscommissaris van bestuur XXXI! Ze woont (nog) in Amsterdam. Haar hobby's zijn in het kort lezen, haken, series en films kijken en sporten in de sportschool. Ze leest in het Nederlands, Engels en zelfs Frans. Maar natuurlijk hebben we haar ook gevraagd naar haar favoriete boek, haar boekenkast en nog veel meer.

Van lezen heeft Ienas altijd al gehouden. Op de basisschool mocht ze vaak een kwartiertje lezen, maar nadat het kwartiertje om was, was het voor Ienas nog niet genoeg: 'Dus dan moest de docent altijd zeggen van "hé Ienas, stop dat boek eens weg"'. De vroegste herinnering van Ienas' leesverslaving is die van Jip en Janneke, gekregen van haar oma. Er zat ook een CD bij voor extra luisterplezier, maar die was volgens Ienas vooral heel eng: 'Aan het begin van ieder verhaal hoorde je zo'n deur die krakend open ging. Dat was zo eng! Mijn zus en ik dachten eerst dat dat een paard was en als we dat hoorden, waren we eerst altijd heel bang, maar het verhaaltje was dan wel heel leuk.'

Als we Ienas naar de besluitvorming achter haar studiekeuze vragen, geeft ze aan dat toen ze in de zesde klas zat, ze ontzettend twijfelde over haar studiekeuze. Zo leek taalkunde haar interessant en had ze een passie voor lezen, maar de grote hoeveelheid theorie bij universitaire studies maakte haar ook een beetje moe. Nederlands was volgens haar de perfecte middenweg en daarom ideaal! Ze is blij met haar studiekeuze en vindt taalkunde ook nog steeds boeiend. De universiteit neemt wel wat van haar eigen leestijd in beslag: ze is nu in drie boeken bezig, waar in elk boek de boekenlegger in het midden is blijven haken.

Uit onze vraag naar haar favoriete boekengenre, blijkt dat Ienas vooral houdt van reisverhalen van verschillende culturen. Ze heeft verder ook veel informatieve boeken, zoals reeksen geschiedenis-

boeken, waar ze graag in leest. Andere informatieve boeken heeft ze onder andere van haar vader gekregen, zoals Kaas en Evolutietheorie van Bas Haring, een boek dat ze iedereen graag zou willen afraden. Ook Twee vrouwen van Mulisch is niet haar ding: 'als je voor de rest van je leven mannen niet wilt haten, blijf dan weg van dat boek'.

Gelukkig staan er ook boeken in haar boekenkast die ze superleuk vindt. Hoewel ze zegt dat ze niet één boek heeft dat haar favoriet is, omdat er ook zoveel is om uit te kiezen, vindt ze het boek Mijn ontelbare identiteiten van Sinan Çankaya heel goed, vooral vanwege de thema's die erin besproken worden. Ze is

'In elk boek is de boekenlegger in het midden blijven haken'

ook enorm fan geworden van Anna Enquist. Zowel de gedichtenbundel Soldatenliederen als de roman Het geheim zijn volgens haar heel goede boeken die ze zou kunnen aanraden. Op de vraag waarom ze dat boek zo goed vindt, antwoordt ze dat het echt prachtig geschreven is. Ook is de plot van het verhaal echt fantastisch volgens haar. Haar boekenkast staat nog vol met vele ongelezen boeken, dus wie weet komt er wel een andere favoriet bij.

Vroeger ging Ienas altijd naar de bibliotheek om daar al haar boeken te lenen. Hoewel ze nog steeds een frequent bezoeker is van de bibliotheek, heeft ze inmiddels ook al aardig wat boeken gekocht, wat wel te zien is aan al de boeken op de foto. Ze heeft een hele specifieke methode om een boek te kopen. Als

het boek daar niet is of als ze een boek heel mooi vindt of als ze er aantekeningen in wil maken of als ze de auteur al kent en zeker weet dat het een goed boek is of als ze het boek vaker wil gaan lezen, dan pas koopt ze het boek. De boeken waar ze de aantekeningen in maakt, zijn dan wel zoveel mogelijk tweedehands en anders in paperback vorm. Ze moet zelf wel lachen om deze specifieke manier van boeken kopen. Ook legt ze uit dat het voor haar veel specialer is om een boek te kopen, omdat ze dat niet zomaar doet.

We vroegen haar wat ze het leukste vindt aan lezen. 'Dat je naar woorden kijkt van iemand anders, gecombineerd met je eigen verbeelding en dat dat zo samenkomt in het boek. Daarom is het boek ook oneindig interpreteerbaar. Je komt ook zo in een andere wereld. Dat vind ik echt heel vet,' was haar filosofische antwoord. Maar een verfilming is niet altijd de beste optie voor een boek. Dat ligt er namelijk heel erg aan wat voor een soort boek het is. 'Kijk, bij fantasie vind ik het

supervet om ook de film te zien, omdat je dan ook de effecten hebt en je dan kan zien hoe ze magie vormgeven. Maar ik denk dat bij een boek zoals Het diner een verfilming echt niet hoeft. Voor mij heeft dat in ieder geval geen meerwaarde.'

'Daarom is het boek ook oneindig interpreteerbaar'

We sloten ons interview af met de vraag hoe ze het liefste leest. 'Op de bank met een kopje (rooibos of venkel)thee. Ik had vroeger een stoel waar je goed in kon zitten, maar het leer is eraf gegaan en toen vond mijn moeder het lelijk en is de bank weggegaan. Het liefst lees ik als er niemand thuis is. Het is vaak erg luid en druk in huis, dus als ik me goed wil kunnen

concentreren moet het huis wel leeg zijn, of ik moet ergens anders lezen.' Hopelijk kan ze in haar bestuursjaar nog wel volop blijven genieten van al haar boeken.

Transportcyclus

Gemma van Dam

transport i

treinen die over bruggen die over water heen gaan
het kind moet ouders gehad hebben
lieve
grote en kleine mensen
welkom

treinen die dezelfde cirkel volgen
het is eigenlijk een goederentrein
je hoort hier niet

welkom
transport van
ongehakt ongebrandmerkt nooit eerder verbrand
brandhout
er is zoveel mogelijk nog
er moeten nog kinderen zijn ergens
lieve kleine mensen
welkom

er is nog zo veel wat te vergeten valt maar dat is nu even niet relevant

transport ii

u vraagt zich af:
of uw kinderen mogen rijden
met een niet gemotoriseerde eenwieler op een fietspad maar
een eenwieler kan niet
aangemerkt worden als een fiets

derhalve dient men zich dus te houden aan de regels voor voetgangers.

over dit onderwerp is geen jurisprudentie.

transport iii

de trein vergroeit in het spoor
maak je eigen wortelen
vervoer je eigen hout

ongehakt en ongebrandmerkt

ik ken een een heus persoon
ik ken mensen die wegrazen
zonder zelf een kik te geven

ik ken gebochelden die tot stervens toe bezig zijn
een eeuwige voortdurende beweging te bewerkstelligen
een perpetuum mobile

maar dat is voor nu verder even niet zo belangrijk

ik ken de mensen maar via via

slesnipsnesreh

Elke Bordes

Soms zijn er dingen die de wereld doet waarvan je denkt: ‘Goh, dit is eigenlijk heel vreemd.’ En dat is zeker niet altijd negatief: vaak worden dingen pas complex als je er écht over na gaat denken. In deze rubriek spint een redactielid die gedachtes uit, om ze daarna weer snel te kunnen vergeten. Vandaag: Waarom sommige namen goed bij mensen passen en andere niet.

De trein is de perfecte voedingsbron voor een goeie sessie hersenspinners. Het uitzicht: ‘Goh wat voor een bedrijf zou dat zijn’. De mensen: ‘Die vrouw met de streepjestas, zou die Anja heten, twee dochters en een zoon hebben. Die zoon heet sowieso Jacob, nee Jonathan. Ja dat past beter.’ Of zegt dit meer over mij, dan over de trein? Als ik op reis ben en onderweg mensen tegenkom, vind ik het altijd heel leuk om hun een naam te geven. Sommige mensen zijn echt typische Peters of Sandra’s. Die jongen met de nieuwe Nike schoenen is dan weer eerder een Abdel.

Toen ik vorig jaar op fietsvakantie ging speelden we het spel andersom: Je bedenkt een naam en de volgende persoon heet zo. Soms klopte de naam echt perfect bij de persoon en andere keren zeiden we: ‘Neeee dit was echt geen Arjen, eerder een Justin.’ Soms heb ik wel eens dat je een naam hoort, bijvoorbeeld van een vriend

vriend van een vriend, en daar een heel persoon omheen hebt bedacht die vervolgens totaal niet lijkt op de persoon in het echt. Zo heb ik wel eens tegen een vriendin gezegd: ‘Huh is dat hem? Hij had toch zwart haar???’ Heilig ervan overtuigd zijnde dat ik al een foto van de persoon in kwestie had gezien.

Maar goed. Ik dwarrel af. Wat mij dus zo fascineert aan namen is dat mensen soms dus zo bij hun naam passen. Zou je dan zo worden als de naam die je hebt gekregen? Of hebben je ouders dan al heel goed ingeschat hoe je zou worden? Hoewel ik veel ontzag heb voor ouders, denk ik toch het eerste. Maar als je kind zich vormt naar diens naam is het best belangrijk om een goede naam te kiezen! Wat een druk voor ouders. Maar goed dat ik nog even geen ouder word. Die druk zou ik niet aankunnen.

Ome Noam

Jasper Riksen

Uit zichtloze dimensie

Alles om mij heen is wit. Ik ook? Ik weet het niet. Mijn ogen weigeren mijzelf waar te nemen. Ik ben me gewaar van een doffe pijn. De ruimte lijkt eindeloos, maar lijkt ook te pulseren, op mij in te kloppen.

Ome Noam heeft over best wel wat dingen nagedacht in zijn leven. Hij is een man die volgens mij over alles wel een mening heeft of kan vormen. Dat klinkt misschien wat irritant, maar zo zie ik het helemaal niet...

Huizenhoge letters, woorden als woningblokken, zinnen die zinderen als een dorp in Zambia. Wat is dit? Waar gaat het over? Ome Noam? Ik was bij hem! Bij hem thuis! Op zolder:- er was iets... zijn brein... nee, een porselein... het trappengat, het trappengat gaapt onder mij! Ik val. Ik land. Maar waar? Ik ben nog steeds nergens. Dezelfde eeuwige witheid. Nee, niet dezelfde. Iets is er anders. Er is meer dan vlak wit: Blauwe lijnen breken de wereld om mij heen, buigen en krullen sierlijk over de glanzend albasten hemelboog. Ik concentreer mij (moeizaam, de doffe pijn is luider geworden). Er zijn niet alleen grote lijnen, vaag zie ik lijnen die fijner zijn, acrobatischer, die los hangen in de lucht zonder die in stukken te delen. Het zijn woorden besef ik mij. Woorden in spiegelbeeld, en zelfs al kan ik ze niet lezen; ze komen mij toch bekend voor. Maar waarvan? Kon ik het ome Noam maar vragen.

Ik kan hem alles vragen waar ik over twijfel. Ik ben daarbij ook niet bang dat hij mij een sukkel vindt, omdat hij me altijd serieus neemt. Ome Noam heeft ooit gezegd dat ik alleen maar slimmer kan worden door vragen te stellen en dat ik dat vooral moet blijven doen.

Het is het proberen waard. Ik concentreer mij en spreek:

'Ome Noam? ... Ome Noam, waar ben ik hier?'

'Hé kijk uit waar je loopt!'

Ik schrik, de stem klinkt zo dichtbij dat ze uit mijn eigen hoofd lijkt te komen. Tegelijkertijd is er ook iets afstandelijks, iets gedempts, alsof de stem door een bakstenen muur moet komen.

'Hallo? Ome Noam, ik ben het! Ik weet niet waar ik ben!'

Weer klinkt gedempt een antwoord dat niet geheel aan mij gericht lijkt te zijn:

'Het is belangrijk voor ruimtelijk inzicht!'

Wat is er belangrijk voor ruimtelijk inzicht? Ik weet het niet, maar heb het idee dat ik dit net al gehoord heb.

Even is het stil, dan hoor ik de stem weer:

'Pas op je hoofd! ... Dan ben je d'r bijna!'

'Waar ben ik bijna? Wat zoek ik?'

Het antwoord is nu direct en kraakhelder, en wat meer! Ik besef dat het uit mijn eigen mond komt. Het is de stem van Noam, maar ook van mij:

'MIJN BREIN!'

Daar ben ik! In het porseleinen brein van ome Noam dat ik van zijn rommelzolder halen moest. Ik besef me dat ik daar nog niet veel mee geholpen ben. Ik zal nog een poging wagen.

'Hallo? Weet u hoe ik hier uit kom?'

De stem is weer gedempt. Zo zacht zelfs dat ik haar bijna niet kan horen:

'Daar worden veel visuele signalen verwerkt!'

'Wat? Waar?' Vraag ik, maar ik hoor niks meer.

Mijn oren kloppen, mijn ogen doen pijn, de hersengebieden branden blauw in de witte leegte om mij heen. Ik knipper. Ik knipper, dus ik heb oogleden, een lichaam. Ik zie mijzelf nog steeds niet. Kan ik bewegen? Ik span mij in, moet me de beweging inbeelden, verzet een loodzware stap. Ergens heel ver weg klinkt een scherp gerammel. Oh...ké. Ik kan bewegen, maar waar nu heen? Visuele signalen? Waar worden die verwerkt? Het gebied onder de wandbeenkwab toch? Waar is die? Ik speur de hemelboog af, keer de omgedraaide woorden binnenstebuiten. Daar! De wandbeenkwab en daaronder blauw omljnd de bawksdfiohrethcA. Eh... Achterhoofdskwab! Ik zet nog een moeizame stap in die richting. Het hoge rammelen dat ik hoorde wordt luider en wordt nu aangevuld met af en toe scherp geping. Nog een stap. Ping! Er ontstaan scheurtjes in de porseleinen hemel. De lucht lijkt van stroop, elke beweging kost enorme moeite. Toch versnel ik mij richting de achterhoofdskwab.

Het gerinkel is een aardbeving geworden. Ik sta aan de rand van het brein, zie de ruimte achter mij in de weerspiegeling van het porselein scheuren en uit elkaar vallen in blauw-witte scherven. Mijn eigen hoofd voelt ook alsof het op knappen staat. Ik zie de weerspiegeling, maar niet mijzelf. Ik heb geen tijd om te denken en strek mij uit. Een barst recht voor me. Ik duik er in.

Een tunnel. De wereld zwemt in focus. Ik zie mijzelf achter een computer zitten. Een wit scherm. Weer die tekst: *Ome Noam heeft over best wel wat dingen nagedacht in zijn leven.* 'Laat dat maar even. Word wakker!'

Ik open mijn ogen. Ik knipper tegen het licht. Boven mij het trappengat en in de hoek van mijn zicht een bezorgde Noam. Moeizaam kom ik overeind. Och wat steekt mijn hoofd.

'Weet je waar je bent?' vraagt Noam.

Ik knik. Ja, dat weet ik, onder het trappengat van de zolder waar ik op zoek ging naar een brein. Het brein! Ik kijk haastig om mij heen, maar zie het meteen. Het brein ligt naast mij, in porseleinen gruzelementen.

Ome Noam draait voorzichtig mijn hoofd terwijl hij kijkt of het niet bloed.

'Maak je daar maar geen zorgen over.' Zegt hij en hij geeft me een zacht klopje tegen mijn voorhoofd. 'Het is alleen belangrijk dat deze nog heel is.'

Daar waar geen licht komt

Als je heel ver naar beneden gaat zie je niets meer. Dat kan ondergronds, door gangen met een muffe geur, waar al het licht zich langzaam geen weg meer weet te vinden. Je kan er makkelijk verdwalen, je voetstappen door de kamers heen horen echoën. Ondergronds ben je niet alleen óp de wereld, maar alleen ín de wereld. Misschien kan dat troostend werken, dat er iets is wat je omarmt.

'Vliegende skeletten in het niks zijn we, geven licht als we lachen'

Dit is geen liefdesverhaal.

Ook onderwater is er diepte, een diepte die misschien nog eindelozer voelt dan dieptes ondergronds. Er zijn geen muren om je aan vast te houden en de bodem is ergens, maar onzichtbaar. Als je diep genoeg bent is er nog maar nauwelijks een boven en een onder. Als je diep genoeg bent kan het zonlicht er niet meer bij. Op zulke dieptes zal je je eigen licht moeten maken.

Dit is geen liefdesverhaal.

We hebben elkaar ontmoet in een regenplas. Jij stond aan de ene kant, ik aan de andere. Het was donker en we wisten niet hoe diep het was. Ik ging eerst, of althans, dat is hoe ik me dat het liefst herinner. Ik zette voorzichtig mijn schoen in het water. De plas bleek slechts een centimeter diep, de angst was voor niets geweest. Je ging naast me staan en toen hebben we onszelf uitgelachen en elkaar ontmoet. Daar werden we voor het eerst geconfronteerd met angst voor water en diepte.

Zestig procent van het aardoppervlak wordt beslagen door diepzee waar geen licht kan komen. Een bodem nog bedekter voor de zon dan de huid onder mijn bikini. Als je al dat water weg zou halen,

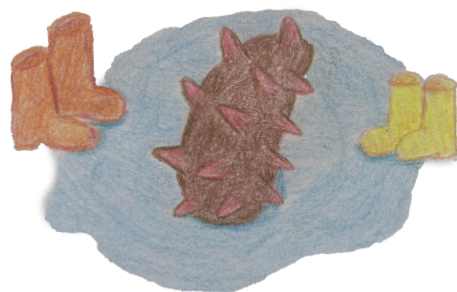
zou de aarde denk ik ook een tanline hebben. Er zou een oppervlakte tevoorschijn komen die lijkt op een woestijn met misschien af en toe een zeekomkommer en heel veel waarvan we nog niet wisten dat het bestond.

Dit is geen liefdesverhaal.

Wanneer we niet meer weten wat we moeten met elkaar, voelt het alsof we weer in die regenplas staan, maar de regenplas wordt steeds dieper. We zakken naar beneden in een zee groter dan mijn hart en zinken zeventuizend meter naar beneden. Dat is zeventienhonderdduizend keer zo diep als de regenplas. Ik open mijn ogen en zie niks. We zweven ergens in een midden.

Er zwemt een vis langs, ze glimt en heeft een gezicht alsof ze lacht. Over mijn hand kruipt een garnaal met doorzichtige ledematen die oplichten in regenboogkleuren. Langzaam verdwijnt het pigment uit mijn huid en uit de jouwe. Vliegende skeletten in het niks zijn we, geven licht als we lachen. Je wil wat zeggen, maar er komen slechts bubbels die naar boven drijven. Als je bubbels blaast in de diepzee moeten die zeven kilometer afleggen voordat ze helemaal verdwijnen. Tuurlijk, ze worden kleiner, maar in de diepzee kunnen we blijven, daar duurt het heel lang voordat boven komt drijven wat je wel wist maar niet wilde weten.

Ik probeer mezelf te vertellen dat dit geen liefdesverhaal is. Dat ik over de diepzee schrijf, omdat meer mensen over de diepzee moeten weten. Je pakt mijn hand vast, trekt me dichterbij en je lippen zeggen: 'Dit is een liefdesverhaal' en dat ik nergens bang voor hoeft te zijn als ik de diepzee kan trotseren.

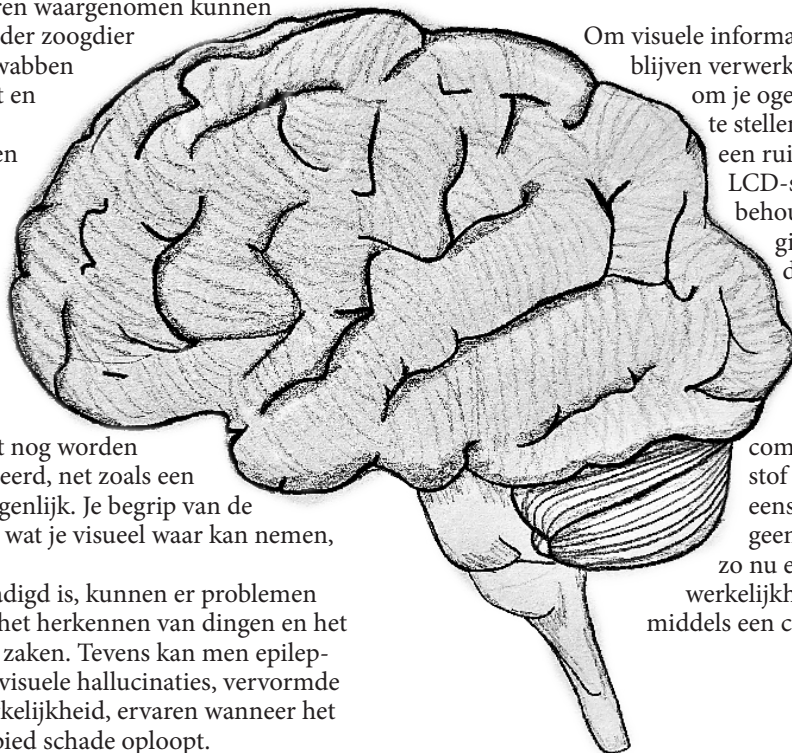
Wat is er goed voor je kwab?

Hallo lieve Awaters, Spraakwater hier. In deze rubriek nemen we je ieder blok mee langs de kwabben die centraal staan in deze blokken en vertellen we je informatie over deze kwabben. Zoals al in de editorial bekend is gemaakt, zullen we het in deze editie hebben over de occipitale kwab. Wat is het en hoe kan je het best voor deze kwab zorgen? Lees verder en kom erachter!

We zijn alweer aangekomen bij de laatste kwab in onze reis door de hersenen. Inmiddels hebben we de frontale kwab, temporele kwab en pariëtale kwabben onder de loep genomen. Nu is het tijd voor occipitale kwabben: de plek waar visuele informatie ontvangen en verwerkt wordt. Ook bevatten de kwabben gebieden waar vorm en kleuren waargenomen kunnen worden, zoals bij ieder zoogdier gebeurt. Van alle kwabben zijn deze het kleinst en en zijn ze volledig achterin de hersenen. Het hersengebied komt de informatie vanuit de ogen terecht en wordt deze verwerkt in de vorm van betekenisgeving. Wat je ziet is niet per se de werkelijkheid, maar moet nog worden geïnterpreteerd, net zoals een literatuuranalyse eigenlijk. Je begrip van de wereld baseer je op wat je visueel waar kan nemen,

Als de kwab beschadigd is, kunnen er problemen ontstaan met zien, het herkennen van dingen en het onderscheiden van zaken. Tevens kan men epileptische aanvallen of visuele hallucinaties, vervormde beelden van de werkelijkheid, ervaren wanneer het achterste hersengebied schade oploopt.

Bij mensen die vanaf hun geboorte al blind zijn, is de occipitale kwab echter wel nog actief. Het hersengebied wordt niet geprikkeld door visuele stimuli, maar door uitvoering van andere taken, zoals tast. Zo kunnen blinde personen middels hun tast bijvoorbeeld braille lezen, aangezien bij dit proces de occipitale kwab enorm actief is.

Om visuele informatie goed te kunnen blijven verwerken is het van belang om je ogen niet te lang bloot te stellen aan blauw licht en een ruime afstand tussen je LCD-schermje en je ogen behouden. Blijf nieuwsgierig en zorg ervoor dat je hersenen uitgedaagd houdt met bijvoorbeeld nieuwe, actieve hobby. Ga lekker de natuur in, pak een competitieve sport op of stof je oude instrument eens af. Daarnaast is het geen overbodige luxe om zo nu en dan je beeld van de werkelijkheid op te frissen middels een cursusje filosofie.

Jasmijn van Vlimmeren

Poezie van eigen bodem

Zonnen in de storm

Bartholomeus van Veen

De onzekerheid heeft mij:

'Platgeslagen als jonge bomen
door stormend ratelende vlagen
barstens vol prangende vragen,

ondergedompeld in een veenmoeras
van gedachten die zich stapelen
als donkere wolken
en verstrengeld raken
als grachten vol doornen

en verschrompeld
tot een verloren eikel
die te min is voor een zwijn.'

Ik mompel bedompt:

'Ik haat 't zo vreselijk dom verliefd te zijn.'

iemand gaat bij iemand achterop en zo gaan we met z'n allen
zwaar trappen

over de brug, de weg over, langs een rij bomen
daar waar er bloesem groeit

iemand gaat bij iemand achterop, zo blijft er niemand achter
en we fietsen en we fietsen altijd door
denk niet dat ik ooit met trappen stop
en we fietsen en we fietsen

je pakt me bij mijn middel en ik heb glitters in mijn kop

de onderkant van de wolken kleurt roze
en het water kleurt oranje blauw

en ik wil de hele tijd heel veel zeggen
maar ben te buiten adem dus ik laat het maar aan jou

we fietsen en we fietsen en ik trap je naar de overkant

iemand gaat bij iemand achterop

denk niet dat ik ooit nog met het trappen stop
je geeft me glitters in mijn kop

Achterop

Milou Lang

Spraakwaterval

Omdat Awater dit jaar 30 jaar bestaat, hebben we voor de laatste editie van dit jaar besloten om een compilatie te maken van onze favoriete docentenuitspraken te maken. Geniet van deze terugblik!

Fabian Stolk - 2018

'We lezen vandaag Robert Anker en Ilja Leonard Pfeiffer. De ene is dood en de ander niet. Wat mij betreft had dat andersom moeten zijn, ik heb namelijk ook nog smaak.'

Marijke de Belder - 2022

'Ik weet niet wanneer iemand onvriendelijk tegen mij is, of gewoon Nederlands.'

Eddy Ruys - 2021

'Je moet dus heel mierenneukerig zijn. Hoe mierenneukeriger hoe beter.'

Sofja Volkova - 2021

'Laten we de trauma's even bewaren tot kwart voor een.'

Tim Vergeer - 2023

'Beknopte bijzinnen zijn geen reden om te huilen'

